

AB Fjärås Sand &
Makadam

Datum: 2021-06-17

SAMRÅDSUNDERLAG

Avseende täktverksamhet för berg- och grustäkt på
fastigheten TOM 4:11, Kungsbacka kommun, Hallands
län.

Innehåll

1.	Administrativa uppgifter	4
1.1.	Sökande.....	4
1.2.	Kontaktpersoner	4
1.3.	Anläggning	4
2.	Ärendet.....	5
3.	Beskrivning av bolaget.....	5
4.	Förutsättningar för planerad verksamhet	6
4.1.	Planförhållanden.....	6
4.2.	Riksintressen och områdesskydd.....	6
4.3.	Geologi.....	6
4.4.	Användning av naturgrus.....	6
4.5.	Behovet av takten.....	7
5.	Beskrivning av planerad verksamhet	8
5.1.	Lokalisering och områdesbeskrivning	8
5.2.	Verksamhetens utformning och omfattning.....	8
5.3.	Transportvägar.....	9
5.4.	Arbetsmoment.....	9
5.5.	Maskinpark.....	10
5.6.	Arbetstider	10
5.7.	Kontor och verkstadsbyggnader.....	10
5.8.	Kemikalier	10
5.9.	Avfallshantering	10
5.10.	Efterbehandling	10
6.	Förutsedd miljöpåverkan	11
6.1.	Utsläpp till luft	11
6.2.	Påverkan av grundvatten.....	11
6.3.	Buller	12
6.4.	Natur- och kulturmiljö.....	12
6.5.	Rekreation och friluftsliv.....	12
6.6.	Energiförbrukning	13
6.7.	Avfallshantering	13
7.	Planerade åtgärder för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter	14
8.	Genomförda utredningar	14

1. Administrativa uppgifter

1.1. Sökande

Verksamhetsutövare:	AB Fjärås Sand & Makadam
Organisationsnummer:	556139-9816
Postadress:	Tomvägen 125 439 74 Fjärås
Faktureringsadress:	Tomvägen 125 439 74 Fjärås
Konsult:	Ingemar Johansson Ingenjörbyrå AB

1.2. Kontaktpersoner

Mille Örnmark, Projektansvarig Ingemar Johansson Ingenjörbyrå AB
Tel: 031-303 49 01
e-post: mille.oernmark@ijohansson.se

Anton Lindgren, Projektledare på Ingemar Johansson Ingenjörbyrå AB
Tel: 031-303 49 33
e-post: anton.lindgren@ijohansson.se

Bernhard Nowicki, Handläggare på Ingemar Johansson Ingenjörbyrå AB
Tel: 031-303 49 21
e-post: bernhard.nowicki@ijohansson.se

1.3. Anläggning

Fastighetsbeteckning	Tom 4:11
Kommun:	Kungsbacka
Län:	Halland

Detta samråd pågår från den 6 juni till den 15 juli 2021. Samrådsunderlaget finns tillgängligt på Ingemar Johansson Ingenjörbyrås hemsida <http://www.ijohansson.se/taktansokan-ab-fjaras-sand-makadam/>.

Ett webb-baserat samrådsmöte kommer att hållas klockan 16.00 den 6 juli 2021. Länk till mötet skickas ut vid ett närmare tillfälle.

Skriftliga synpunkter ska vara Ingemar Johansson Ingenjörbyrå tillhanda senast 15 juli 2021 för att ingå i dokumentationen från detta samrådstillfälle. Skriftliga synpunkter ställs till:

Bernhard Nowicki, handläggare tillståndsprocess
Ingemar Johansson Ingenjörbyrå AB
Fiskhamngatan 10, 414 58 Göteborg
bernhard.nowicki@ijohansson.se

Märk brev och kuvert respektive e-post med *Samråd TOM Fjärås Sand & Makadam*.

2. Ärendet

Täktverksamhet har sedan lång tid tillbaka bedrivits på platsen. Det befintliga tillståndet för verksamheten löpte ut 2018-12-31 och fastigheten har sedan dess endast fungerat som mellanlagring för utlastning i verksamheten.

Det tidigare tillståndet omfattade ett totalt uttag motsvarande 60 000 ton grus och ett årligt uttag av 10 000 ton, samt återvinning av 3 000 ton rena massor och 5 000 ton bergkross.

Eftersom det idag inte finns ersättningsmaterial för naturgrus kommer detta endast brytas för ändamål där berg inte kan ersätta. I annat fall kommer brutet berg användas. Av detta skäl kommer AB Fjärås Sand & Makadam ansöka om nytt tillstånd enligt 9 kap miljöbalken inom befintlig fastighet.

Den planerade verksamheten omfattar:

- Täkt av berg, med ett årligt uttag av 50 000 ton material vid normal produktion, med ett maximalt uttag av 100 000 årligen.
- Täkt av grus, med ett årligt uttag av 10 000 ton grus
- Krossning, tvättning och sortering av material.
- Tillståndstid om 20 år.

3. Beskrivning av bolaget

Fjärås Sand & Makadam är ett lokalt familjeföretag med erfarenhet av täktverksamhet sedan 1961. Materialet från bolagets andra täkt nyttjas till olika ändamål beroende på kvalitet och materialslag. Användningsområdena täcker betong, dräneringar, murning, gjutning, golfbanor och gräsdressing. Täkten på TOM 4:11 kommer innefatta samma upptagsområden som för att bolagets andra täkt, vilken inte kan klara av att leverera efter behov.

4. Förutsättningar för planerad verksamhet

4.1. Planförhållanden

Enligt den gällande översiktsplanen för Kungsbackas kommun (Kungsbacka Översiktsplan 2006, Kungsbacka översiktsplan – underlag till beslut om aktualisering och uppföljning 2013) finns inga särskilda bestämmelser för området. I översiktsplanen anges området ligga inom riksintresse för kulturmiljövård och utanför utvecklingsområden för bebyggelse och verksamheter.

Det finns ingen gällande detaljplan för området.

4.2. Riksintressen och områdesskydd

Sjön Lygnern med dess omgivning och Fjärås Bräcka utgör det närmast belägna riksintressen för naturvård och friluftsliv. Täkten är belägen utanför dessa områden. Täkten ligger inom ett område som är av riksintresse för kulturmiljö.

I övrigt finns inga områdesskydd inom eller i anslutning till täktområdet.

4.3. Geologi

Inom område för verksamheten återfinns formationen Fjärås Bräcka, en mäktig israndbildning härstammande från den senaste istiden, med en heterogen sammansättning av sorterade skikt av sand och grus med stora inslag av sand. Det förekommer även morän samt linser av lera och silt. Övrig geologi i verksamhetens omnejd består av glacial lera, sandig morän och berg i dagen.

Jorddjupen i området är mycket varierande med ett stort jorddjup på över 50 meter i israndbildningen och relativt stora jordlager i den västra dalgången. Söderut, där berg i dagen dominerar, är jordlagren tunna. Inom verksamhetsområdet uppskattas jorddjupet vara 10 - 20 meter enligt SGU:s jorddjupskarta. Detta motsvarar huvudsakligen de platsspecifika undersökningar som gjorts.

4.4. Användning av naturgrus

Naturgrus är en ändlig resurs som inte bör nyttjas om möjliga ersättningsmaterial finns tillgängligt. Huruvida ett naturgrusmaterial är ersättningsbart är främst beroende av tekniska egenskaper (ersättningsmaterialet måste uppfylla en teknisk prestanda motsvarande naturgrusets), men det är också en fråga om det är rimligt ekonomiskt och miljömässigt försvarbart. Ekonomiska parametrar omfattar bland annat kostnader för transport (ett bergmaterial med motsvarande egenskaper kan behöva transporteras från en täkt belägen betydligt längre bort från avsättningsområdet) och ökad processering (fler krossteg, vindsiktning, etc). Miljöaspekterna rör främst bränsleförbrukning, och för både framtagning av material och för transport åtgår det i regel mer bränsle vid användning av bergmaterial. För ett krossat bergmaterial till kvalificerade ändamål är åtgången av bränsle genomsnittligen 3 - 4 gånger högre än för ett naturgrusmaterial.

Utöver frågan om det är tekniskt möjligt att ersätta naturgrusmaterialet är det av vikt att brytning heller inte sker ur en materialfyndighet där negativ påverkan av nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning kan uppstå, eller där värdefull natur eller kulturmiljö kan skadas.

Det finns ett flertal naturgrustäkter där det dels är svårt att ersätta materialet och där ingen negativ påverkan av varken vattenförsörjning, kultur- eller naturmiljö sker. Att utvinna kvarvarande mängd grus och sandmaterial från dessa täkter bör däremot ses som god hushållning av naturresurser.

4.5. Behovet av tåkten

Materialet från tåkten används främst för betongframställning för murning, gjutning, gårdsdressing, golfbanor och dräneringar.

Det finns idag ingen teknisk möjlighet att ersätta naturgruset som komponent i produkterna, men där substitut är möjligt kommer råvara från berget användas.

5. Beskrivning av planerad verksamhet

5.1. Lokalisering och områdesbeskrivning

Den planerade täktområdet ligger ca 6 km sydost om Fjärås och ca 2 km öster från E6:an, sydväst om sjön Lygnern. Täktens lokalisering framgår av figur 1 nedan.

Omgivningen kring täktområdet kännetecknas av ett omväxlande jordbrukslandskap i väster, Fjärås bräcka i norr och skogsmark i öster och söder. Inom ett avstånd av ca 500 m från täktområdet finns det ca 60 bostadsfastigheter. Majoriteten av fastigheterna ligger väster eller norr om täktområdet.

Figur 1: Lokalisering för fastigheten Tom 4:11. Rödmärkat område.

5.2. Verksamhetens utformning och omfattning

Den ansökta verksamheten planeras till ca 6 ha varav brytområdet för berg utgör 2,8 ha och brytområdet för grus utgör 3,2 ha. Brutet och krossat berg uppgår årligen till ett uttag av 50 000 ton material vid normal produktion och 10 000 ton naturgrus årligen.

Verksamhetsområdet inryms på fastigheten Tom 4:11 och brytning för grus planeras ner till 3 meter över en prognostiserad högsta grundvattennivå.

5.3. Transportvägar

Bolaget avser att fortsätta använda den nuvarande transportvägen, Råstrångsvägen, ut till väg 916 (Gällingevägen) för vidare transport till E6/E20, då detta är det mest fördelaktiga alternativet. Vägsträckan är rak, plan och cirka 1200 meter från täktområdet till väg 916. Vägsträckan är dessutom den kortaste av de möjliga alternativen för att nå ut till E6/E20 vilket är fördelaktigt ur miljösynpunkt p.g.a. lägre bränsleförbrukning. Utmed sträckan finns det två fastigheter inom 50 meter från vägens mitt. På Gällingevägen färdas totalt 2760 fordon per dag varav 210 är tunga fordon enligt Trafikverket (år 2017).

Täkt markerad i rött och avsedd transportväg svartstreckad.

Gällande Råstrångsvägen har verksamheten genom vägföreningen tagit på sig att stå för vägens underhåll i utbyte mot nyttjande. Detta innebär att Fjärås Sand & Makadam skall förse vägen med ett nytt bärlager. Som ett villkor i ansökan har verksamheten även tagit på sig att begränsa hastigheten för alla verksamhetens arbetsfordon som vistas på Råstrångsvägen till maximalt 30 km/h. Begränsningen skall gälla från mötesplatsen till verksamheten.

5.4. Arbetsmoment

5.4.1. Avbanning

Avbanning kommer ske i de södra delarna av täkten där berget måste tas fram. Avbanningsarbetet kommer att bedrivas med bandtraktor eller grävmaskin. De avbannade jordmassorna kommer att läggas i upplag i ytterkanterna av täktområdet.

5.4.2. Sprängning

Sprängning kommer att ske en till två gånger per år av inhyrd sprängare och följa villkoren i kommande ansökan.

5.4.3. Brytning

Brytning av sand- och grusmaterial kommer att ske i mestadels i den sydöstra delen av täkten.

5.4.4. Krossning och sortering

Krossning kommer att ske dels med en stationär kross, dels med en mobil kross. Sortering kommer att ske av samtliga materialslag som hanteras i tåkten med hjälp av en hjullastare.

5.4.5. Utlastning och transport av material

Färdiga materialfraktioner kommer att läggas i upplag i väntan på uttransport till kund eller för upphämtning. Transport av material ut från området kommer att ske med lastbil. Lastbilar kommer att lastas med hjälp av hjullastare.

5.5. Maskinpark

Den maskinpark som kommer att användas i verksamheten innefattar hjullastare, grävmaskin, krosstation och mobil kross.

Uppställning och tankning av fordon kommer att ske på en invallad och hårdgjord yta. Den hårdgjorda ytan kommer att bestå av packat stenmjöl (som är lätt att gräva upp och omhändertata vid eventuellt spill) med en underliggande gummiduk.

5.6. Arbetstider

Tåktverksamheten är tänkt att bedrivas helgfria vardagar mellan kl. 06:30 - 16:30. Fordonstrafik till och från tåkten planeras att förekomma fram till kl. 18:00.

Viss avvikelse kan ske vid särskilda tillfällen, förutsatt att Naturvårdsverkets riktlinjer efterföljs.

5.7. Kontor och verkstadsbyggnader

Vid infarten till tåkten finns en kontorsbyggnad och en våg. All in- och utgående trafik passerar kontoret. Vägen blockeras efter varje arbetsdag.

Inom verksamhetsområdet finns en låsbar verkstadsbyggnad. Verktyg, kemikalier och annan underhållsutrustning förvaras i verkstaden.

5.8. Kemikalier

Exempel på kemikalier som kommer användas i verksamheten är smörj- och motorolja, smörjfetter och spolarvätska. All förvaring sker i verkstadsbyggnaden med invallningsskydd. En container nyttjas som miljöstation inuti verkstadsbyggnaden.

Absorberingsmedel kommer att finnas nära till hands både på platsen för förvaring och där kemikalier och bränsle hanteras. Eventuellt omhändertaget spill kommer att hanteras på motsvarande sätt som farligt avfall enligt nedan.

5.9. Avfallshantering

Återanvändning och återvinning av avfall kommer att främjas i största mån, och avfallet hanteras i efterföljande skede av Skene skrot.

5.10. Efterbehandling

En efterbehandlingsplan kommer att framtas i samråd med gällande tillsynsmyndighet för att gynna den biologiska mångfalden och kringliggande miljö på bästa möjliga sätt.

Ett förslag till plan kommer att ingå i ansökan. Planen kommer sedan att revideras efter omständigheter men kommer att fastställas senast två år innan tillståndstiden löper ut.

Kan delar av verksamhetsområdet efterbehandlas eller delvis efterbehandlas under tillståndstiden ska detta göras i den mån som är möjligt efter plan och i samråd med tillsynsmyndigheten.

6. Förutsedd miljöpåverkan

6.1. Utsläpp till luft

Utsläpp till luft sker genom avgasutsläpp från maskinparken och transporter relaterade till täktverksamheten. De skadliga föreningarna från transportfordon och maskinpark är i framför allt koldioxid (CO₂), kväveoxider (NO_x), kolväten (HC), partiklar (PM₁₀), kolmonoxid (CO) och svaveloxider (SO_x).

Som skyddsåtgärd mot ovan påverkan kommer maskinparken att underhållas väl och förbättras fortlöpande. Vid uppdateringar och uppgraderingar av maskinparken och vid upphandling av tjänster ska kravet om bästa möjliga teknik beaktas, vilket kommer att begränsa utsläpp av avgaser.

Fasta delar av maskinparken kommer att drivas på el och resterande maskiner med dieselolja av miljöklass 1. Transport av material sker via transportband där så är möjligt.

Luften påverkas även genom uppkomsten av damm från arbets-, transport-, och upplagsytor. Damning är främst ett problem inom täktområdet men kan genom oturliga vindar transporteras till kringliggande bostäder i dess omedelbara närhet och orsaka olägenheter i form av nedfallet stoft.

För att hantera damningen kommer dammbekämpning att ske vid behov genom bevattning av transportytor, upplag och damningsbenägna arbetsmoment så som krossning och siktning av material.

6.2. Påverkan av grundvatten

Inför kommande tillståndsansökan har AB Fjärås Sand & Makadam låtit upprätta en hydrogeologisk undersökning. Undersökningen visar att en fortsatt brytning i täkten inte bedöms påverka områdets grundvattenförhållanden i någon märkbar utsträckning. Brytning kommer inte att ske djupare än 3 meter ovan grundvattenytan, i enlighet med SGU:s rekommendationer. Avståndet bedöms ge ett tillräckligt avstånd mellan täktbotten och grundvattenytan för att inte medföra betydande påverkan på den lokala grundvattenbildningen. Någon bortledning av grundvatten från området kommer inte att ske. Påverkan till följd av fortsatt verksamhet är sannolikt endast en mycket lokal avsänkning i direkt anslutning till täktområdet.

Utöver brytdjupet kommer verksamheten vidta följande skyddsåtgärder. Hantering av drivmedel och kemikalier kommer att ske varsamt för att undvika spill och läckage. Absorberingsmedel kommer att förvaras i anslutning till plats för förvaring och användning av kemikalier. Rutiner för omedelbar sanering vid spill och läckage kommer att finnas för att förhindra spridning av föroreningar till underliggande grundvatten. En mer omfattande kontroll och provtagning kommer att läggas till egenkontrollprogrammet för att säkerställa att verksamheten inte medför en oacceptabel påverkan av grundvattnet.

6.3. Buller

Täktverksamheten planeras vara i drift helgfria vardagar mellan 06:30-16:30 och fordonstrafik till och från täktområdet på Råsträngsvägen kan förekomma fram till 18:00.

Då täktområdet ej är tillräckligt stort för att samtliga driftsmoment ska utföras samtidigt har de förekommande momenten (krossning av berg, sortering av naturgrus och borring) beräknats separat i den bullerutredning som AB Fjärås Sand & Makadam låtit upprätta inför kommande tillståndsansökan. Utredningen visar att de kumulativa effekterna av samtidigt buller från Swerock AB:s intilliggande täktverksamhet och AB Fjärås Sand & Makadams täktverksamhet bedöms vara små. Detta inkluderar det buller som skapas av verksamhetens transporter.

För att ej överskrida angivna riktvärden så planeras ett antal skyddsåtgärder för täkten. Skyddsåtgärderna innebär att:

- bergborrhaggregat ska vara ljuddämpade,
- att brytområdet begränsas i riktning mot norr,
- och att krossning och sortering av material i den mån det är möjligt kommer ske i skydd av upplag.

Med ovan nämnda skyddsåtgärder visar bullerutredningen att täktverksamheten klarar gällande krav.

6.4. Natur- och kulturmiljö

6.4.1. Naturmiljö

En naturvärdesinventering har utförts för AB Fjärås Sand & Makadams räkning vid två tillfällen, den 15 maj samt 9 juli 2020. Många av de naturvärden som påträffats i samband med inventeringen finns på platsen till följd av täktverksamheten och kommer också att gynnas av fortsatt verksamhet på platsen. Flera av arterna trivs som bäst av att täkten i en aktiv täkt.

Verksamheten utökas inte areellt och inga nya områden med höga naturvärden påverkas genom fortsatt verksamhet. Inga konsekvenser föreligger således för naturmiljö utanför ansökt täktområde.

En täktverksamhet med en väl genomarbetad efterbehandling kan snarare ge områden en positiv effekt på den biologiska mångfalden.

6.4.2. Kulturmiljö

Täktområdet ligger inom ett område med riksintresse för kulturmiljö. De fornlämningar som tidigare funnits i området är sedan tidigare utgrävda och den fortsatta täktverksamheten tar heller ingen ny yta i anspråk. Området saknar således värde ur ett kulturmiljöperspektiv, och ingen negativ påverkan av kulturmiljön bedöms ske till följd av verksamhet.

6.5. Rekreation och friluftsliv

Täktverksamheten ligger utanför markerat riksintresse för friluftsliv. Det rörliga friluftslivet kommer att begränsas genom att själva täktområdet inte är tillgängligt. Därtill kan viss störning i form av buller ske till omgivningen.

Påverkan av friluftslivet på platsen bedöms bli begränsad.

6.6. Energiförbrukning

För drift av maskinparken nyttjas det fasta elnätet i den mån det är möjligt. Delar av maskinparken drivs dieselektriskt, och fordon drivs med diesel av miljöklass 1. Det ger en betydligt bättre resurshushållning än motsvarande anläggningar som drivs helt på diesel. Den förbränning av diesel som trots allt kommer ske innebär utsläpp till luft i form av växthusgaser, samt nyttjande av en ändlig naturresurs.

Påverkan av miljön till följd av verksamhetens energiförbrukning bedöms dock som liten.

6.7. Avfallshantering

Avfallsproduktionen bedöms bli liten och i rimlig proportion till produktionens storlek. Det avfall som kommer att uppstå i verksamheten kommer att sorteras, hanteras och transporteras bort från området i enlighet med gällande regelverk. Konsekvensen av detta bedöms bli begränsad. Avfallshanteringen i sig bedöms medföra en obetydlig miljöpåverkan.

7. Planerade åtgärder för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter

De åtgärder som i det här skedet planeras för verksamheten för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter är:

- En efterbehandlingsplan för biologisk mångfald på platsen kommer att tas fram.
- Nivåmätning och provtagning av grundvatten kommer att ske kontinuerligt.
- Kontinuerliga mätningar av buller, vibration och luftstövågor kommer att genomföras.
- Bullerdämpande åtgärder kommer att vidtas.

I den MKB som bifogas ansökningshandlingarna kommer AB Fjärås Sand & Makadam mer utförligt redogöra för den ansökta verksamhetens förväntade miljöpåverkan. I handlingarna kommer även planerade åtgärder att beskrivas mer ingående.

8. Genomförda utredningar

Nedan förteckning visar genomförda utredningar, vilka även biläggs detta samrådsunderlag.

Samrådsunderlagsbilaga 1: Bullerutredning

Samrådsunderlagsbilaga 2: Hydrogeologisk utredning

Samrådsunderlagsbilaga 3: Naturvårdsinventering

Samrådsunderlagsbilaga 4: Riskanalys vibrationer

Göteborg, 2021-06-17

Ingemar Johansson Ingenjörbyrå AB